

בס"ד. טבלת-סיכום לקו"ש חלק י"ח, בהעלותך ה' – והעם לא נסע עד האסף מרים

הפסוקים ורש"י	הקושיות	הביאור
1 תִּסְגֹּר שְׁבַעַת יָמִים מִחוּץ לַמִּחְנֶה וְאַחַר תֵּאֲסֹף		מזה לומדים שרפואתה (אסיפתה) תלוי בזה שתהי' שבעת ימים מחוץ למחנה (ג' המחנות). וזה שייך רק בזמן החני' שהרי בשעת הנסיעה אי"ז מחנה.
2 וְהָעָם לֹא נָסַע:	מה קשה לרש"י?	בפסוק שלאח"ז כ' "ואחר נסעו העם", הרי כבר כתוב שחיכו לה, מה צורך להגיד פעמיים? מפרש רש"י שמההכפלה לומדים שחיכו לה לא במקרה, אלא מחמת הכבוד שחלק לה המקום, כדלקמן.
3 זֶה הַכְּבוֹד	מהו הכבוד בזה? אם משאירים אותה לבד במדבר, הרי"ז פיקוח נפש?	ברור שלא היו משאירים אותה לבד. אבל לפי הנ"ל 1, אם היו נוסעים, הי' מתבטל המחנה והי' מתארך הזמן עד ש"תאסף". * וזהו הכבוד שחלק לה שתוכל לגמור מיד שבעת הימים ותאסף למחנה.
4 חֵלֶק לָהּ הַמָּקוֹם	למה אומר רש"י שזה מוה', היפך המפורש בכתוב והעם לא נסע?	(דוחק לפרש שזה מחמת שהנסיעה היתה "ובהעלות הענן" שהרי כ' והעם לא נסע שמשמע שגם בני"י רצו לחכות) ב"המקום" אין כוונתו לפרש מי החולק, אלא להסביר שהכבוד קשור להמקום בו היא נסגרת, שהקב"ה (המקום, תרתי משמע) צוה לעשות א"ז מיד (וראה לקמן 5 ע"פ יינה של תורה)
5 יינה של תורה: במשנה: לְפִיכָךְ נִתְעַכְּבוּ לָהּ יִשְׂרָאֵל שְׁבַעַת יָמִים בְּמִדְבָּר	במשנה כ' "נתעכבו לה ישראל", וברש"י "חלק לה המקום"	לכ"ע גם בני"י רצו לחכות לה, ואעפ"כ מדגיש רש"י המקום. 1. הכל בידי שמים חוץ מיר"ש, ולכן מסתבר לומר שהענן המתין מצד רצון בני"י, וזה מתאים עם המשך המשנה, אבל לפי פש"מ לא מסתבר שפעם הזה הי' שונה מכל פעמים האחרות. 2. בפנימי' יותר: ברש"י, יינה של תורה, רואים שבאמת גם העבודה שלמטה בא ע"י התעוררות מלמע', אבל במשנה (נגלה) העיקר הוא מה שבא ע"י עבודת האדם.
6 בְּשִׁבִיל שְׂעָה אַחַת שֶׁנִּתְעַכְּבָה לְמוֹשֶׁה כְּשֶׁהָשֵׁלַךְ לִיאֹר,	למאי נפק"מ מתי היתה ה"נתעכבה למושה"?	רש"י מביאו להדגיש הענין דמדה כנגד מדה (כדלקמן) אם ישאל השואל, הרי אין זה מדה כנגד מדה, שהרי כ"שהושלך ליאור" הי' זה פיקוח נפש, ואי"ז שכר מתאים? (מצד א' פיקוח נפש הוא ענין נעלה ביותר וכל הכבוד בעולם אינו מספיק, ולאידך להציל נפש – ובפרט אח – זה דבר המובן מאליו, משא"כ לעכב כל בני"י ולמשך זמן ארוך).
7 שֶׁנֶּאֱמַר וַתִּתְחַצֵּב אַחֲתוֹ מֵרַחֵק	למה מעתיק רש"י גם תיבת "מרחוק"?	לתרץ שאלה הנ"ל 6, מעתיק גם "מרחוק", שלא היתה יכולה להצילו, ואי"ז קשור עם ענין של פקו"נ.
8 וְגו'	למה מרמז רש"י בהוספת ה"ו ו"גו"?	ועדיין ישאל השואל (בהמשך 7-6), מהו הצד השווה בין הכבוד שחלק לה וזה שנתעכבה למושה? לכן מוסיף רש"י "וְגו'" לרמז לזה שמרים קרא לאם הילד להאכיל למושה, שעיי"ז קיצרה זמן צערו של משה עד שיאכל (שהרי סו"ס היתה בת פרעה מבינה שמילדי העברים זה), וזהו הכבוד שחלק לה לקצר זמן צערה עד שתוכל להאסף אל המחנה. ומזה מובן שהי' מדה כנגד מדה.

* מזה יוצא נפק"מ להלכה, שז"ש במצורע "בדד יצא מחוץ למחנה מושבו" העיקר הוא לא רק ה"בדד ישב" אלא ה"מחוץ למחנה", ואם אין מחנה – לדוג' לאחר חורבן הבית – אינו יכול להטהר, לפני שאינו יכול לצאת מחוץ למחנה.